

De laatste is nog kritisch-gematigd: aan pieano, vieool, lini[e?]aal, rievier, tietel, en dgl. kan „hij zelf ook niet wennen”. *Taal en Spelling*, enz. 43. — Consequenter ging Buitenrust Hettema te werk: nasie, nasjonaal of naatsjonaal, vernasjonaliezéren, bieblieoteek, zjenie, dieakonie, diereksie, sosieteit, serzjant, sienjaal, ordienèèr, kasjot, koeraazje, straik, kontriebuutsie, poliesie, sosiealist, fuieton of fuiljeton, ofsier of offiesier, mielietèèr, enz. *Taal en Letteren* 6, 116-118; staasjon, vieziete, insienje, portefuie, 131-132; prinsiepes, 242. Het passepartout-argument ontbrak hier allerminst: „kantoor” in de eerste plaats (a.w. 116).

Cosijn streek er met enkele woorden het vonnis over: „Vakantsie, doleantsie, polietsie, korrespondentsie, tuigaasje, bagaasje” zijn onovertroffen staaltjes van de moeilijke kunst om een uitspraak weer te geven die stellig niet die der beschaafden is. Ze veroordeelen zich zelve, en het is de moeite niet waard dienaangaande van gedachten te wisselen” (a.w. 78). Maar hij bekeek ze alleen uit het standpunt der min of meer geletterde lieden (Vgl. nog zijn artikel tegen een „spiets” van Logeman. *T. en Lett.* 6, 242).

58 Democratisch „vereenvoudigend”, bouwde men zoo toch een muur tusschen lagere en hoogere taalgebruikers. Het was geen oogenblik aan te nemen, dat wie eenige talenkennis bezaten, al was het niets dan een poover mondje „schoolfransch”, *kasjot*, *mielietèèr*, *zjenie*, *portefuie*, *fuieton* of *fuiljeton* vrijwillig zouden aanvaarden, maar gesteld eens, dat een vooruitstrevende minister van onderwijs met van doorzetten wetende ambtenaren, op raad van een paar Kollewijniaansche deskundigen deze rarigheden met kracht bij het onderwijs hadden ingevoerd — het geval is toch denkbaar —, hoe zou dit onze volksbeschaving naar beneden hebben gedrukt: doorsnijddend sterke banden van traditie en van internationale cultuurgemeenschap, uitwisschend de heilzame onderscheiding van vreemd en eigen in onzen taalschat. En voor de groote menigte een onbepaalde gelegenheid voor volksetymologische phantasieën, en de wegneming van den juist in den vreemden vorm gelegen sterken prikkel om te streven naar de verwerving van het precieze begrip en de beschaafde, juiste, uitheemsche uitspraak. Taalvergroving, taalverwarring, taalbederf!

Maar die vernederlandsching der vreemde woorden heeft men sinds lang opgegeven, zegt gij? Dat is maar zeer ten deele het geval. De „zevende regel”, over de bastaardwoorden, is nog de omvangrijkste van alle — hij neemt evenveel plaats in als de vijf eerste regels —, en al heeft men de ergste buitenissigheden weggedaan, er bleven nog genoeg stuitende, en volkomen overbodige